

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.21.199

**Inventaris van het archief van H. S. Salinger
[levensjaren 1899-1979], 1918-1978 (1979)**

J.A.A. Bervoets

Nationaal Archief, Den Haag 1981

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Levensloop in Duitsland.....	7
Levensloop in Nederland.....	8
Na de Tweede Wereldoorlog.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Inhoud.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
I. BRIEFWISSELING.....	13
II. STUKKEN VAN PERSOONLIJKE AARD.....	14
III. STUKKEN BETREFFENDE ZIJN OPENBARE LEVEN.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 340 H.D. Salinger

Periodisering:

archiefvorming: 1918-1978

oudste stuk - jongste stuk: 1918-1979

Archiefbloknummer:

C24511

Omvang:

61 inventarisnummer(s) 0,40 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Salinger, H.D.

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Een Duitse verzetsstrijder in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zijn boek 'Die Wiedergeburt von Europa' was mede aanleiding tot de oprichting van de Stichting 'Europese Aktie' een voorloper van de Europese Beweging.

Het archief bevat stukken van persoonlijke aard en stukken betreffende zijn openbare leven zoals teksten van publicaties, redevoeringen en rapporten inzake nationale en internationale kartelpolitiek en stukken betreffende het Europese vraagstuk.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 340 H.D. Salinger, nummer toegang 2.21.199, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Salinger, 2.21.199, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

LEVENSLLOOP IN DUITSLAND

Hans Dietrich Salinger werd op 29 april 1899 als zoon van de toenmalige Landrichter, later Reichgerichtsrat dr. Hugo Salinger en Regine Hirschberg in Konitz (Westpruisen) geboren. In 1917 voltooide hij zijn opleiding aan het Johannesgymnasium in Breslau, waarna hij zich als recruit meldde bij de Königliche Preussische Kriegsmarine. Na een opleiding van zes weken vocht hij aan het front in Vlaanderen. In het najaar van 1918 werd hij wegens ziekte (Spaanse griep) op verlof naar Duitsland gezonden. Daar was hij getuige van de matrozenopstand in Kiel op 28 oktober 1918. Zijn militaire opleiding stelde hem in staat om zich aan te sluiten bij het "Zeitfreiwilligen-Regiment" in Leipzig, een onderdeel van de vrijkorpsen van Ehrhard ter handhaving van de orde¹. Ook was hij nauw betrokken bij de onderdrukking van de separatistenbeweging in het Rijnland, waarvan de latere Bondskanselier Konrad Adenauer een voorstander was².

Van 1918 tot 1922 studeerde hij staatswetenschappen aan de universiteiten in Kiel, Leipzig, Freiburg in Breisgau en Hamburg, waar hij op 16 december 1922 promoveerde op de dissertatie "Staatswissenschaft und Seeschiffahrt". Op 19 februari 1923 werd hem diens gevolg de doctorale graad verleend. Intussen had hij als werkstudent verschillende betrekkingen vervuld, het laatst als correspondent bij de Deutsche Orient-Linie. Na de beëindiging van zijn studie was hij filiaalhouder van de Duitse vestiging van Phs. van Ommeren's Scheepvaartbedrijf in Hamburg. In 1925 werd hij directeur van het hoofdkantoor van dat bedrijf in Berlijn. In 1926 was hij genoodzaakt ontslag te nemen en sindsdien vervulde hij verschillende tijdelijke betrekkingen.

Eind oktober 1927 maakte Salinger kennis met de schrijver Ernst von Salomon; door hem kwam hij in contact met Ernst Jünger die in 1928 een tijdschrift *Der Vormarsch* oprichtte. Salinger leverde hieraan politieke en economische bijdragen. Ook had hij reeds in de *Industrie- und Handelszeitung* publicaties laten verschijnen over de coördinatie van zeescheepvaart, binnenscheepvaart en spoorwegen. Hij trok hiermee de aandacht van de afdeling "Verkehr" van het Reichswirtschaftsministerium. In 1928 werd hij uitgenodigd tot een gesprek, dat kort daarna, in 1929, leidde tot zijn aanstelling als ambtenaar bij dat ministerie, afdeling Verkehr, met de vrijheid om onder zijn eigen naam zelfstandig zijn publicaties voort te zetten. Na de crisis van november 1929 verschenen zijn eerste artikelen over het kartelwezen.

In januari 1933 stond Salinger als eerste op de nominatie voor het staatssecretariaat voor Verkeer; door de machtsgreep van Hitler kwam echter een einde aan zijn loopbaan, omdat bij alle overheidsinstellingen een Berufsverbot voor joden werd ingesteld. Salinger werd toen aangetrokken door Noth, algemeen secretaris van de Gesamtvereinigung der Weiss und Schwarzblechverarbeitenden Industrie, als secretaris van door hem gevormde nationale en internationale kartels. Zijn publicaties werden toegestaan "omdat de Duitse regering mijn speciale ervaringen op het gebied van bedrijfs- en internationale kartelorganisatie niet meende te kunnen missen"³. Toen op bevel van de Nazi-regering ook particuliere instellingen werden gedwongen om joden te ontslaan, wendde Salinger zich tot mr Quint, werkzaam bij het Nederlandse ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart; door zijn bemiddeling kreeg hij van dr H.M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid, toestemming om zich in Nederland te vestigen.

1 Zie aantekeningen van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst, inventarisnummer 43.

2 Mededelingen van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst, Correspondentie van de Tweede Afdeling 1979, D 9.54.

3 Mededeling van Salinger in zijn verzoek om naturalisatie als Nederlander, inventarisnummer 31.

LEVENSLIOP IN NEDERLAND

In maart 1937 vestigde hij zich in Nederland; op 17 april 1937 richtte hij het kartel- en economisch adviesbureau "Secretariaat van Europeesche Industrieverenigingen" op.

Voortaan beschouwde hij zich als Nederlander; onmiddellijk na de inval van Hitlers troepen in 1940 sloot hij zich aan bij het verzet, waarbij hij zijn relaties als secretaris van verschillende industrieverenigingen gebruikte voor tegenwerking van de economische politiek van het Nazi-regime. Hij voorkwam vorderingen van ca. 50 Nederlandse bedrijven en van hun arbeidskrachten en wendde op zijn beurt Duits materiaal aan voor het Nederlandse verzet⁴. Om dit te bewerkstelligen onderhield hij contacten met de Canarisgroep, een organisatie in de Duitse Wehrmacht, die zich van binnenuit tegen het beleid van Hitler verzette; oude vrienden uit de vrijkorpsen van Ehrhard speelden hierin een hoofdrol. In 1942 reisde Salinger naar Berlijn, waar één zijner vrienden hem blanco authentiek aktenpapier in handen wist te spelen; hiermee werden de benodigde vrijstellingen voor Nederlandse bedrijven vervalst!⁵. In een discussiegroep, die relaties had met het verzetsblad *Je Maintiendrai*, pleitte hij voor een bezinning op de organisatie van Europa na de val van het Derde Rijk. Dit leidde in december 1944 tot de verspreiding van zijn gestencilde boek 'Die Wiedergeburt von Europa' onder het pseudoniem Hades.

Op 29 januari 1945 werd bij notariële akte de Vereniging "Europeesche Aktie" opgericht, die op 22 mei van het jaar in een stichting werd omgezet. Dit initiatief van de groep Salinger betekent het begin van de Europese beweging. Kenmerkend was Salingers voorstel om onverwijld een Europese gezag te vormen met een executieve op bepaalde gebieden van de politiek, zoals de buitenlandse politiek en de gemeenschappelijke markt.

In Salingers conceptie werd voorzien in samenwerking tussen Oost- en Westeuropese landen; de Duitse landen zouden als afzonderlijke nationaliteiten hieraan deelnemen. De groep Salinger trad toe tot de Europese Beweging, waarin ook federalisten zitting hadden. Het beleid van de beweging was echter op eenwording van Europa gericht, en Salinger trad toe tot het bestuur. In 1947 trok hij zich echter uit het bestuur terug omdat hij niet langer medeverantwoordelijk wenste te zijn voor het financiële beheer van de Beweging. Salinger werd in zijn streven teleurgesteld, toen door de Koude Oorlog het Europese streven slechts tot het Westen beperkt kon blijven. Hij had vergeefs gehoopt, dat de Europese gemeenschap zou uitgroeien tot de wereldmacht, die in staat zou zijn om als derde mogendheid tussen Oost en West op te treden.

NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

Na de bevrijding heeft Salinger zijn Kartel- en Economisch Adviesbureau en zijn secretariaat der Europese Industrieverenigingen voortgezet. Onder dit secretariaat viel tevens het secretariaat van diverse syndicaten op het gebied van de metaalindustrie. Vanuit deze positie heeft hij geprobeerd om invloed uit te oefenen op de kartelvorming van industrieën binnen de gemeenschappelijke Europese markt. In 1961 stelde hij de oprichting van een vereniging voor, die voorstellen moest ontwerpen voor de opstelling van concurrentieregels voor industrieën binnen Europa. Het door hem voorgestane gecentraliseerde beleid kon echter door de houding van de verschillende lidstaten onderling onmogelijk worden verwezenlijkt. In de jaren 1971 tot 1974 trok hij zich geleidelijk uit zijn activiteiten voor de Europese industrieverenigingen terug. In 1975 staakte hij zijn werkzaamheden.

Salinger was op 1 mei 1923 gehuwd met Therese Auguste Anne Elisabeth Sayn, van wie hij sinds 1941 gescheiden leefde.

4 Zie voor gegevens over zijn rol in het verzet inventarisnummer 31.

5 Aantekeningen van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst, inventarisnummer 46.

Op 22 augustus 1952 werd het echtscheidingsvonnis uitgesproken. Op 2 maart 1953 hertrouwde Salinger met Willy A.J. Horst, weduwe van ir. Hein von Essen. Hij overleed op 23 februari 1979.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In 1979 en 1981 werd zijn archief in gedeelten door zijn weduwe, mevrouw W.A.J. Salinger-Horst aan het Algemeen Rijksarchief overgedragen ⁶.

Schenking (van een niet overheidsarchief)

6 Correspondentie van de Tweede Afdeling 1979, D 9.54; 1981 D 9.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Dit archief bevat behalve eigentijds biografisch materiaal ook correspondentie met oude vrienden, die soms sleutelfiguren zijn in de romans van Ernst von Salomon⁷. In deze correspondentie komen veel reminiscenties aan het verleden voor.

7 Ernst von Salomon (1902-1972) verwerkte de ervaringen van zijn activiteiten in romans Die Geächteten (1930); De Kadetten (1933) en Der Fragebogen (1951).

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. BRIEFWISSELING.

1-19	Briefwisseling. 1950-1978	19 omslagen
	Met biografische gegevens van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1981.	
1	Met H.J.M. Aben. 1969-1972	
2	Met P. Bazing, 1971-1978; K. Bellwinkel, 13 mei 1975; H. Brugmans, 1969-1970	
3	Met F.M. Defesche, 1969; G. Deyhle, 1961-1977; Van Driel, 18 november 1974; J. Durand, 1969-1977	
4	Met R. Dvorak. 1969-1977	
5	Met de Vereniging F.M.E. (Vereniging voor de Metaal- en Electrotechnische Industrie), juli 1974; Chr. Freiherr von Gregory, 1970; Grischa (= G. Veicmanas, alias G. Weissman, alias G. Doerle). 1961-1978	
6	H. von der Groeben, 1961; E. Günther, 4 maart 1972; H.W. Haefs, 1969-1970; H. Halin, 1969; W. Hallstein, 1968	
7	F. Hielscher ("Bogomil"). 1952-1978	
8	H.P. Ipsen, 1958-1962; W. Jonker, 29 april 1968; C. von Katzler, 1969-1974; B. Korbmacher, 1972; J. Linthorst Homan, 2 juli 1976	
9	Van Lauer, 1976; W. Lipgens, 1964-1979	
10	Van W. Massow von Prince, 1962-1978	
11	Van W. Messler, 1969-1976; A. Mozer, 1963-1972; J. Müller-Marein, 1972-1973	
12	Van G. Muthmann, 1971-1977; S. Muthmann-Killing, 1973-1975	
13	Van W. Muthmann, 1960-1971	
14	Van H. Pavel, 1968; Br. Pilz, 1950-1975	
15	Van R. Risse, 1972; J.J. Rooyackers, 4 november 1977; Ernst en Lena von Salomon, 1971-1973	
	Bevat ook necrologieën van Ernst von Salomon.	
16	E. Samhaber en J. Samhaber-Prühlen. 1966-1978	
17	A. Sölter, 1972-1978	
18	E. Topf. 1971-1978	
19	W. Verkade, 1970-1976; .. Waldheim, 1971-1966	

II. STUKKEN VAN PERSOONLIJKE AARD.

- 20** Diploma, uitgereikt door de Johannesgymnasium in Breslau.
14 oktober 1971 1 stuk
- 21** Exemplaren van aan Salinger uitgereikte militaire en civiele decoraties door de Weimarrepubliek en de B.R.D., met bijlagen.
1918-1959 1 doosje
Hieraan is toegevoegd een door de inventarisator opgesteld proces-verbaal.
- 22** Collegebewijzen en testimonia inzake zijn studie aan de universiteiten van Kiel, Freiburg, Leipzig, Kiel en Hamburg, met doctorsbul, uitgereikt tijdens zijn promotie en naderhand uitgereikt duplicaat.
1918-1962 1 omslag
De beide promotiebullen zijn van een belichting voorzien door mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1979.
- 23** Dissertatie "Staatswissenschaft und Seeschiffahrt. Eine Untersuchung über die unmittelbare Staatseingriffe in das Schiffahrtswesen". Getypt.
16 december 1922 1 band
- 24-25** Aanteekenboekjes en losse bladen, houdende sprookjes en gedichten.
1922-1952 2 delen en 1 omslag
De losse bladen zijn door mevrouw W.A.J. Salinger-Horst in de delen geplakt; veel stukken zijn door haar van getypte transcripties voorzien en waar nodig toegelicht. 1979.
- 24** Aantekeningen gemaakt in Duitsland. 1922-1936
- 25** Aantekeningen gemaakt in Den Haag. 1937-1952
Achterin dit deel staat een beschrijving van zijn overlijden en de tekst van een herdenkingsrede van de voorzitter van de technische commissie van het Syndicat Européen de l'Industrie de Fûts en Acier. 1979.
- 26** Gedichten.
z.j 1 omslag
- 27** Persoonsbewijzen, paspoorten en indentiteitskaarten.
1924-1965 1 omslag
Hierbij bevinden zich ook persoonsbewijzen, uitgeschreven op zijn illegale naam H. van Dijk.
- 28** Lidmaatschapskaarten van clubs in Duitsland.
1927-1930 4 stukken
- 29** Rijbewijs, uitgereikt door een onderzoekingscentrum aan de Technische Hogeschool in Charlottenburg (Berlijn).
6 mei 1932 3 stukken
- 30** Lidmaatschapskaarten van kunstsociëteiten in Den Haag.
1939 2 stukken
- 31** Ingekomen brief van F.W. Israël Arnold, consulent voor Joden in Berlijn, houdende toezending van het Duitse Reichsbürgergesetz van 25 november 1941, krachtens hetwelk Salinger van zijn Duits Staatsburgerschap vervallen is.
3 december 1941 2 stukken
- 32** Stukken betreffende een verzoek van Salinger aan het ministerie van Justitie om naturalisatie als Nederlander en om teruggave van zijn tot vijandelijk vermogen

-
- verklaarde goederen.
1945-1946
Met nadere biografische toelichtingen van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1979. 1 omslag
- 33** Fotokopie van zijn geboortebewijs, bewaard als bijlage bij de huwelijksakte.
1963 1 stuk
- 34** Stukken betreffende de honorering van aanspraken van Salinger op uitkeringen van
de Duitse Bondsrepubliek aan slachtoffers van vervolgingen door het Nazi-bewind.
1959-1967 1 omslag
- 35** Diploma, behorende bij het Kruis der Verdienste Eerste Klasse van de Duitse
Bondsrepubliek.
27 februari 1959 1 stuk
- 36** Ingekomen brief van C.A. Hattinga van 't Sant, advocaat, over mogelijke aanspraken
van Salingers gescheiden echtgenote op diens nalatenschap.
23 februari 1966 1 stuk
- 37** Ingekomen brief van Daniel Lewin, ambassadeur van de staat Israël, houdende
dankzegging voor schenkingen van Salinger aan deze staat.
19 juli 1967 1 stuk
- 38** Briefwisseling met de administratie van Duitse tijdschriften over abonnementen.
1975-1977 1 omslag

III. STUKKEN BETREFFENDE ZIJN OPENBARE LEVEN.

- 39** Stukken betreffende zijn dienstverband in verschillende tijdelijke en vaste betrekkingen in Duitsland.
1922-1936 1 omslag
- 40-41** Teksten en concepten van publicaties, redevoeringen en rapporten inzake nationale en internationale kartelpolitiek.
1922-1972 2 omslagen
- 40** 1922-1958
41 1962-1972
- 42** Foto, genomen van Salinger, afgevaardigde van het Rijkministerie van Verkeer, bij het betreden van de eerste uitvarende boot van de scheepvaartverbinding tussen Stettin en Königsbergen.
25 mei 1929 1 stuk
- 43** Ingekomen afschrift van een attest van de commissaris van politie in Berlijn inzake de onschuld van Salinger met betrekking tot een bomaanslag in het Rijksdaggebouw in Berlijn, met doorslag van een antwoord.
September 1929 2 stukken
Met toelichtende verklaring van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1979.
- 44** Ingekomen stukken van militante nationaal-socialisten, houdende beschimpingen aan het adres van zijn werkgever, het Zentralverband der Blech-, Eisen-, Metall- und Stahlwaren-Industrien.
1933-1935 4 stukken
- 45** Attesten, uitgereikt aan Salinger als voormalig lid van het vrijkorps van Leipzig van de marinebrigade van Ehrhard.
1933, 1936 2 stukken
Met toelichtende verklaring van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1979.
- 46** Doorslag van een brief aan W.B. Bruyns, medewerker aan het notariskantoor H.C. Labberton, houdende beschikkingen over zijn vermogen en over de bedrijfsvoering van de Europeesche Industrie-Vereenigingen.
10 april 1940 1 stuk
- 47** Circulaire van het secretariaat van de Europeesche Industrie-Vereenigingen houdende mededeling van de invrijheidstelling van de door de Gestapo gearresteerde Salinger.
30 oktober 1942 1 stuk
- 48** Ingekomen uittreksels van brieven van Hartmut Plaas, lid van de tegen Hitler complotterende Canaris-groep, als gevangene in het concentratiekamp Ravensbrück, aan zijn kinderen, maart-april 1944. Z.j. (1944) 1 stuk
Het stuk is uiteengevallen en met sellotape gerepareerd. Een bijgevoegde fotokopie is door mevrouw W.A.J. Salinger-Horst van een toelichtende tekst voorzien.
- 49** "Die Wiedergeburt von Europa. Der Sinn dieses Krieges für Europa. Ein Kontinent sucht nach seiner Lebensform und seiner Welgeltung", illegale uitgave onder het pseudoniem Hades. Gestencild.
Z.j. (begin december 1944) 1 band

-
- 50** "De Wedergeboorte van Europa. De les van dezen oorlog voor ons werelddeel", naoorlogse bewerking van inventarisnummer 47 onder het pseudoniem Hades, gedrukt, met briefwisseling over de uitgave en de verrekening van de verkoop. 1945-1973 1 omslag
- 51** Tekst van een ingezonden brief, getiteld "Nationalisme en Vaderlandsliefde" in de Nieuwe Courant (voormalig dagblad Het Vaderland). November 1945 1 stuk
- 52** Brochures uitgegeven door de verenigingen De Europese Actie en Europese Beweging. 1950 en z.j. (ca. 1945) 1 omslag
- 53** Rapport van Salinger, houdende indrukken van een reis naar de Britse Zone in Duitsland en naar Berlijn van 26 juni tot 11 juli 1946. Z.j. (1946) 1 omslag
De laatste bladzijde van het rapport is vervangen door een in 1979 vervaardigde fotokopie, die voorzien is van een toelichting van mevrouw W.A.J. Salinger-Horst.
- 54** Teksten van publicaties en redevoeringen over het Europese vraagstuk. 1950-1969 1 omslag
- 55** Stukken betreffende een redevoering van Salinger over "Heikle Punkte der europäischen Problematik" voor de Abendländische Akademie in München. April-september 1955 1 omslag
- 56** Rapporten en artikelen van Salinger, secretaris van de Europese Industrie-Verenigingen, over de konsekventies van de totsrandkoming van de Europese Economische Gemeenschap voor de internationale kartelwetgeving, en over door de verenigingen te treffen maatregelen. 1957-1961 1 omslag
- 57** "Nieuw Europa", tijdschrift, houdende artikelen over het werk van Salinger voor de Eenheid van Europa. 1964-1970 1 omslag
De artikelen zijn van correcties voorzien door mevrouw W.A.J. Salinger-Horst. 1979.
- 58** Correspondentie van Salinger naar aanleiding van de publicatie van een artikel "West-Europa in der Sackgasse" in het tijdschrift Internationales Europaforum. 1969-1970 1 omslag
- 59** Briefwisseling naar aanleiding van de afstoting van enige van zijn werkzaamheden als secretaris van de Europese Industrie-Verenigingen. 1971-1972 1 omslag
- 60** Ingekomen circulaire van drs Chr.L. Baljé, wetenschappelijk hoofdmedewerker voor eigentijdse geschiedenis aan de Rijksuniversiteit in Groningen ter begeleiding van een enquête inzake de geschiedenis van de eenwording van Europa. Z.j. (augustus 1977) 1 stuk
- 61** Afschrift van een briefwisseling met C.H. Amelunxen over opvattingen ten aanzien van de eenheid van Europa, september-oktober 1946. Z.j. 2 stukken